

Т. І. Ткаченко

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ПОКРАЩЕННЯ КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ВИГОТОВЛЕННЯ ПРОДУКЦІЇ НА ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

У статті описані результати методичних підходів покращення контролю якості виготовлення продукції для харчових підприємств на основі розробки та впровадження системи менеджменту якості (СМЯ). Запропоновані концептуальні положення створення інтегрованих систем менеджменту якості на підприємствах на основі впровадження вимог стандартів ISO 14001, OHSAS 18001 та SA 8000.

Ключові слова: якість, харчові підприємства, система менеджменту якості, інтегрована система менеджменту якості, інформаційні технології, виробнича система.

1. Вступ

Дослідження, про які йдеться у доповіді відносяться до підвищення контролю якості у харчовій промисловості, враховуючи безпосередній вплив машинобудівних підприємств на цю галузь. Саме машинобудування визначає техніко-технологічний рівень розвитку харчової промисловості зокрема. Проте, відродження машинобудівного виробництва неможливе без удосконалення механізму управління якісним відтворенням основного капіталу на принципово новій основі й оновлення і підвищення ефективності виробничого апарату та його структури.

2. Постановка проблеми

Покращення контролю якості виготовлення продукції на харчових підприємствах неможливе без впровадження інноваційних технологій на машинобудівних підприємствах, що мають безпосередній вплив на виготовлення харчової продукції. Проблема є комплексний підхід розробки та впровадження інтегрованої системи менеджменту якості (ІСМЯ) на підприємствах харчової промисловості, яка б гнучко реагувала на швидкозмінний вплив зовнішніх факторів середовища, визначення критичних точок контролю (КТК), враховуючи метрологічний нагляд виробничої системи.

3. Основна частина

3.1. Аналіз літературних джерел по темі дослідження. В роботі [1] визначено, що існує необхідність відтворення машинобудівних підприємств, від яких залежатиме покращення якості виготовлення продукції інших галузей національного господарства, однією з яких є харчова промисловість. Роз-

робка системної промислової політики держави для підприємств машинобудування можлива завдяки детальному комплексному аналізу їхнього поточного стану, виявленню детермінанти їхньої конкурентоспроможності та розробки адекватної стратегії розвитку. У зв'язку з цим виникає необхідність розробки методики оцінки конкурентоспроможності підприємств машинобудівної галузі і промисловості в цілому, визначення кількісного впливу різних чинників на рівень конкурентоспроможності і відтворення якості основного капіталу (ОК) в інших галузях. Це пов'язано із тим, що в цілому зростання конкурентоспроможності підприємств МБК є значним чинником відтворення якості капіталу інших галузей.

В статті [2] запропоновані концептуальні положення створення інтегрованих систем менеджменту якості на підприємствах на основі впровадження вимог стандартів ISO 14001, OHSAS 18001 та SA 8000. При створенні ІСМЯ необхідно доопрацювати ряд документів СМЯ, які повинні ґрунтуватися на політиці та цілях підприємства у сфері якості, програмах і планах із урахуванням завдань з екологічної безпеки, охорони здоров'я і соціальної відповідальності, а також процедури (стандарти підприємства) і методики виконання процесів, у зв'язку із обліком екологічних аспектів, вимог безпеки і охорони здоров'я. При необхідності можливий також перегляд та доопрацювання положень про підрозділи і посадові інструкції.

Очевидно, що ІСМЯ не слід ототожнювати із системою загального менеджменту організації, яка об'єднує всі аспекти діяльності організації. У цьому плані поняття «Інтегрована система менеджменту» носить обмежений характер, хоча і є більш комплексним показником, ніж поняття про кожен з тих окремих систем менеджменту (система менеджменту якості, система екологічного

менеджменту тощо), які об'єднані в інтегровану систему менеджменту. Навіть при впровадженні в організації постійно діючої системи менеджменту, інтегрована система не буде тотожною системою загального менеджменту організації, оскільки сфера її поширення поки що не включає фінансовий менеджмент, менеджмент персоналу, інноваційний менеджмент, менеджмент ризику, менеджмент коштовних паперів тощо.

В роботі [3] запропоновано впровадити інформаційні технології у виробничу систему, яка має інтегровану систему менеджменту якості для комплексного вирішення завдань, що стоять перед машинобудівними підприємствами. Особливості побудови ІСМЯ відповідно до нових вимог стандарту ДСТУ ISO 9001:2009 дозволяють зробити висновок, що машинобудівному підприємству необхідно перейти на нові методи управління якістю, інтегруючи СМЯ в інші види менеджменту (такі як фінансовий, кадровий, екологічний, інформаційний), оскільки СМЯ є частиною загальної системи менеджменту машинобудівного підприємства.

3.2. Результати досліджень. У рамках проведених досліджень було показано, що застосування інтегрованих інформаційних технологій в ІСМЯ необхідно здійснювати для комплексного вирішення завдань, які стоять перед машинобудівним підприємством на шляху освоєння кожного з етапів. В основу побудови ІСМЯ повинен бути покладений процесно-орієнтований підхід на основі трьох етапів, таких як: проектування ІСМЯ (створення і впровадження на машинобудівному підприємстві); реалізація ІСМЯ (управління базовими процесами: відповідальність керівництва; менеджмент ресурсів; процеси ЖЦ продукції; аналіз, вимірювання та поліпшення якості); вдосконалення (постійне поліпшення) ІСМЯ. В результаті обробки даних були отримані математичні моделі, які враховують гнучкий вплив зовнішніх факторів на виробничу систему. Виявлено, що в основі побудови ІСМЯ повинен лежати процесно-орієнтований підхід, методологічна основа якого враховуватиме три етапи: проектування ІСМЯ (створення і впровадження на машинобудівному підприємстві); реалізація ІСМЯ (управління базовими процесами: відповідальність керівництва; менеджмент ресурсів; процеси ЖЦ продукції; аналіз, вимірювання та поліпшення якості); вдосконалення (постійне поліпшення) ІСМЯ.

Література

1. Єфіменко Н. А. Перспективи забезпечення конкурентоспроможності машинобудування України як чинника відтворення якості капіталу інших галузей [Текст] / Н. А. Єфіменко // Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економічні науки. — № 3(57). — 2011. — С. 233–241.
2. Єфіменко Н. А. Концептуальні положення створення інтегрованих систем менеджменту якості на підприємствах фармацевтичної промисловості [Текст] / Н. А. Єфіменко, Т. М. Портянко // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. — Київ, 2010. — № 6. — С. 195–199.
3. Єфіменко Н. А. Впровадження інтегрованих інформаційних технологій в управлінський процес на основі принципу CALLS-технологій [Текст] / Н. А. Єфіменко, Г. В. Рябікова // Управління проектами, системний аналіз і логістика. — К.: Київський національний транспортний університет, 2012. — № 3. — С. 183–187.

МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ УЛУЧШЕНИЯ КОНТРОЛЯ КАЧЕСТВА ИЗГОТОВЛЕНИЯ ПРОДУКЦИИ НА ПИЩЕВЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ

Т. И. Ткаченко

В статье описаны результаты методических подходов улучшения контроля качества изготовления продукции для пищевых предприятий на основе разработки и внедрения системы менеджмента качества (СМК). Предложены концептуальные положения создания интегрированных систем менеджмента качества на предприятиях на основе внедрения требований стандартов ISO 14001, OHSAS 18001 и SA 8000.

Ключевые слова: качество, пищевые предприятия, система менеджмента качества, интегрированная система менеджмента качества, информационные технологии, производственная система.

Тарас Игоревич Ткаченко, аспирант кафедры качества, стандартизации и органической химии Черкасского национального университета имени Богдана Хмельницкого, тел.: 093-784-49-25, e-mail: taraskacnu@rambler.ru.

THE METHODOLOGICAL APPROACHES OF IMPROVEMENT OF CONTROL OF QUALITY OF MAKING OF PRODUCTS ON FOOD ENTERPRISES

T. Tkachenko

In the articles described results of methodical approaches of improvement of control of quality of making of products are for food enterprises on the basis of development and introduction of the system of management of quality (SMYA). Conceptual positions of creation of the computer-integrated systems of management of quality are offered on enterprises on the basis of introduction of requirements of standards of ISO 14001, OHSAS 18001 and SA 8000.

Keywords: quality, food enterprises, system of management of quality, the system of management of quality, information technologies, production system, is computer-integrated.

Taras Tkachenko, graduate student of department of quality, standardization and organic chemistry of the Cherkaskogo national university of the name of Bogdana Khmel'nickogo, tel.: 093-784-49-25, e-mail: taraskacnu@rambler.ru.